

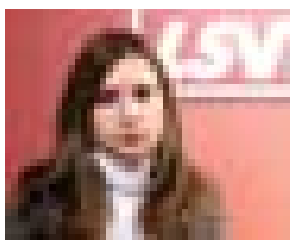
SZABAD VAJDASÁG

KÜLÖN KIADÁS

XI ÉVFOLYAM

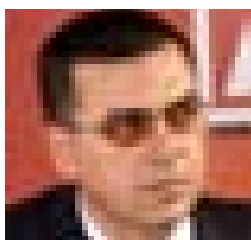
29. SZÁM

2008. MÁRCIUS

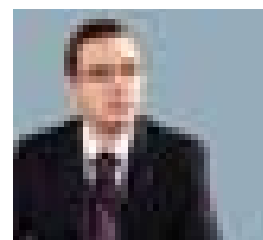
ALEKSANDRA JERKOV:

**KI MERÉSZELI
MELLÓZNI VAJDASÁG
POLGÁRAI ÉRDEKEINEK
VÉDELMÉT?**

RADOVAN RADOVANOVIĆ:

**MI CSAK A
SAJÁTUNKAT
KÖVETELJÜK**

ALEKSANDAR MARTON:

**MESE A VAJDASÁGI
VAGYON
SZISZTEMATIKUS
MEGSEMMISÍTÉSÉRŐL**

VAJDASÁG NEM FEJŐSTEHÉN

ŐRIZZÜK MEG PÉNZÜNKET,
JOBBAN FOGUNK ÉLNI

BOJAN KOSTREŠ:

**A legértékesebb
nemzeti erőforrás politikai
eladását sürgősen le kell állítani!**

NENAD ČANAK A SZERBIAI KŐOLAJIPAR MAGÁNOSÍTÁSÁRÓL:

Koštunica orosz kolhozot akar csinálni Vajdaságból

A Szerbiai Kőolajipar csak egy név azok sorából, akik rányomták bélyegüket a kilencvenes évekre. Csakúgy mint egész Vajdaság és minden ami hozzá tartozik, a vajdasági gazdaság gerincét képező és az valamikori JSZSZK egyik legjelentősebb vállalata, a Naftagas is megaláztatott, beszenyeztetett és bevázolt a kilencvenes években, és két kicsi középszerbiai vállalattal és a Jugopetrol Beograd kereskedelmi hálózatával integrálódva Szerbiai Kőolajipar lett belőle. Ugyanígy született a Srbijašume, a Srbijavode és a Szerbiai Rádió és Televízió is – a hazugság- és félrevezetés-gyár a mai napig ellátja gyalázatos funkcióját. Slobodan Milošević megbecsült és megméltalmazott mindent amihez hozzájárult. És most azt látjuk, hogy legjobb tanítványa, dr. Vojislav Koštunica ott folytatja, ahol emez abbahagyta, csak még gátlástalanabban és még szégyenletesebben.

A Naftagast 1996-ban rabolták el a vajdaságiaktól, a Szerb Köztársaság vagyonáról és tulajdonáról szóló törvény kikiáltásával. E törvényt személyesen Vojislav Šešelj irt (akit később a volt JSZSZK területén, de szerintem európai szinten is, a 20. század legszégyenletesebb gátlástalanságával vádoltak), és amely arra volt hivatott, hogy kiirtson és megsemmisítsen minden létezőt Vajdaságban. Így magát Vajdaságot is, hisz még nevén sem nevezte – egyszerűen név nélküli „északi szerb tartomány” lett belőle.

Tehát, Vojislav Koštunica most – törvénytelenül, minden gazdasági logikát, minden normális észérvet megszegve - orosz „üzletemberek” kezére akarja játszani minden vajdasági vagyont, csak azért, mert szüksége van rájuk, hogy továbbra is, minden támogatottság nélkül, uralkodhasson és gátlástalánul hazudozhasson.

Mit jelent ez és egy ilyen szerződés, amellyel magánosítani igyekeznek a Szerbiai Kőolajipart, vagy, hogy egészen pontos legyek, a mi vajdasági Naftagasunkat? Ez azt jelenti, hogy az elkövetkező öt évben egy dinárt sem fordítanak majd környezetvédelemre Vajdaságban. Ez azt jelenti, hogy a pancsovaikat továbbra is korlátlanul mérgezzék majd, hogy az újvidékieket az Újvidéki Kőolajfinomító továbbra is minden pillanatban azzal fenyegeti, hogy beszenyezi a város vízforrásait, és megmérgezi egész Újvidéket. Egész Vajdaság egy újabb orosz kolhoz lesz, azért, hogy azok utódai, akik vajdaságszerte garázdálkodtak, raboltak és erőszakoltak (erre pedig nagyon jól emlékeznek akik hatvan évvel ezelőtt itt éltek), most ismét a gazdáink legyenek, és akiknek, legjobb esetben, bérencei vagy napszámosai lehetünk.

Mindaz csak még egy lépés azok sorában, amellyel Belgrád, az intézményes Belgrád kimutatta mennyire nem érdekli, mennyire hidegen hagyja a Vajdaságban élő emberek egészsége és jövője. Az egyetlen fontos dolog a hatalomért folytatott harc, az egyetlen fontos dolog az, hogy ki kit fog és hol támogatni, ki kivel fog többséget alkotni; bármennyire lehetetlen többséget, de elegendőt ahhoz, hogy még jobban meglophassanak, megtépázhassanak mindent ami él Vajdaságban.

Mindent összevetve, a Vajdasági Szociáldemokrata Liga harcolni fog. E harc eredménye az erő és a kész tények logikájának, a józan ész, a törvények és az alapvető emberi normák szemköztköpésének a megtagadása lesz, mostantól és mindörökké. Ez az ami miatt megalakultunk. Nem fontos, hogy ezért kapunk-e egyetlen szavazatot, vagy megnyertünk-e egyetlen szavazópolgárt is. Nem bánjuk, ha emiatt elveszítjük az összes soronkövetkező választásokat. A fontos az, hogy ezentúl nem kell szégyenkezni a gyerekeink előtt.

Nenad Čanak

NAFTAGAS:

Mese a vajdasági vagyon szisztematikus megsemmisítéséről

Köztudott, hogy a világon vannak gazdag és szegény országok. A gazdagok tudják, mit jelent számukra a gazdasági javak megőrzése, illetve annak polgárai életére gyakorolt pozitív hatása. A szegények ötletekben is szegények és nincs lehetőségük országuk pozitív adottságai ésszerű kihasználására.

Szerbia húszévesnyi bolyongás után bebizonyította, hogy lehetséges egy aránylag stabil gazdasági időszakból átváltani a gazdagság szétszórásának időszakába és az ország olyan irányba való megváltoztatására, melynek polgárai a hónap elsejétől alig tartanak ki a közepét.

Szerbia kőolajipara 51 százalékának magánosítása csak egy példa Vojislav Koštunica kabinetjének felelőtlen magatartására.

Vojislav Koštunica ugyanis nem tanulta meg jól a leckét, melynek alapja az akadémikusok fejből pattant ki a nyolcvanas években, amikor Memorandumukban egyértelműen megfogalmazták, hogy milyen Szerbiát akarnak. Természetesen központosított, látszólag erőset, valójában azonban olyan gyengét, mint még sohasem volt.

Kilencvenben azt a célt tűzték ki, hogy megalázzák a vajdasági autonómiát és mindazt a formalitást szintjére züllesszék, ami a tartomány prosperitását jelentette.

A volt Jugoszlávia gazdaságának egyik tartóoszlopának számított mindenképpen Vajdaság gazdasági óriása, a Naftagas, mely a tartomány gazdasági potenciáljának gyengítése céljából Slobodana Milošević határozata alapján Szerbia kőolajiparává alakult. Elvesztette nevét is és még néhány gyengén gazdálkodó és éppenhogy csak létező „szerbiai” céggel együtt azért jött létre, hogy kizsákmányolja a Naftagast és Vajdaság bányagazdaságát erősítve ezzel az akkori hatalmat, megvásárolva a szociális nyugalmat, természetesen a vajdasági polgárok kárán.

Emlékezzünk csak arra, hogy a Naftagas a hetvenes, nyolcvanas években a vajdasági gazdaság valódi atommagjának számított, amivel megteremtette a többi gazdasági ágazat fejlődésének alapjait is. A Naftagas a volt Jugoszláviában valódi piaci harcot folytatott a horvát kőolajiparral, az INA-val.

Aleksandar Marton

A konkurencia a Naftagast flexibilis és igen nyereséges céggé edzette. A vajdasági „csillag”, ahogyan a Naftagast nevezték, kivette részét az infrastruktúra, kultúra, sport, tudomány és technológia fejlesztésének támogatásából is.

A nagybecskerekéi kézilabdázók például európai csúcsot döntöttek éppen a támogatójuknak, a Naftagasnak köszönve.

Sajnos, aztán következett Slobodana Milošević korszaka, majd pedig Vojislav Koštunicáé.

Mindketten azt hitték, hogy Belgrádban a Nemanjina utcából lehet elrendelni mindent az ország sorsát illetően.

A Naftagast, vagyis a NIS-t a belgrádiak zsákmányra lett. Eldöntötték a vajdaságiak nevében, hogy ők tőlük jobban tudják, mi a kőolaj és gáz, kinek kell irányítani a kőolajipart, és szinte biztos, hogy a Nemanjina utcában lévők szerint a kőolaj és gázlelőhelyek az Avalán, meg a Vidikovacon vannak, nem pedig Mokrinban, Eleméren, Ūrményházán vagy Túrján.

A közigazdászok még egy évvel ezelőtt figyelmeztettek, hogy a Koštunica által vezetett társaság óhaja versenytárgyalás nélkül eladni a kőolajipart az orosz Gasprom kompaniának.

Emlegettek értékes energetikai projektumokat is, melyeket az oroszok Szerbiában realizálnának és gyakran szóba került a Gasprom erőssége is, de senki sem szólt a kedvezőtlen körülményekről és megalázóan alacsony árról, amit az oroszok fizetnének ezért a gazdasági kincsért.

A testvéri Oroszország és energetikai vállalata, a Gasprom ugyan a rossz ajánlatával jó üzletet költne, de mi lesz a másik testvérral, Szerbiával?

Kevesen tudják, hogy Szerbiának az orosz gáz többbe kerül, mint Németországban és Franciaországban. Ez a valódi testvéri szeretet!

Hasonló a helyzet a NIS többségi tulajdona magánosításával is. A «kalács» részét nagyon olcsón megkapná a Gasprom, és ezzel Szerbia megfosztaná magát egyik alapgazdasági ágazata 51 százalékától.

Csakúgy, mint Kosovo és Metohija esetében, Szerbia kőolajipara kapcsán sem gondolt Vojislav Koštunica és munkatársai a polgárokra és érdekeikre.

Ki gondol arra az ezer dolgozóra, aki a kőolajiparban dolgozik? Koštunica nem.

Kevés adat található az orosz kőolajlelőhelyek ésszerűtlen használatáról is, hisz az a magánosítás esetén a vajdasági dolgozók ezreinek a munkahelye kerülne veszélybe.

Ez a szerencsétlen üzletkötés a Gasprommal felesleges volt. A szakemberek és közvélemény szerint a NIS magánosítására szükség van, de nem ilyen módon.

A versenytárgyalás és a piac valódi versengésre adott volna alkalmat, hogy új tulajdonoshoz kerüljön a NIS. Természetesen ebbe beszállhatott volna a Gasprom, de a Mol, OMV és mások is.

Vojislav Koštunica azonban nyilvánvalóan szenvedélyesen ajándékba akar-

ja adni azt, amit Vajdaságban generációk építettek, aminek már számos alkalommal nagylelkűen tanúbizonyosságát adta a vajdasági értékek esetében.

Jövőre lesz hatvan éve a Naftagas létrejöttének. Koštunica kormányfő ezt a hat évtizedet kiradirozza és azt üzeni a kőolajipariaknak és Vajdaság minden polgárának, hogy nem fontosak.

Nagyot téved, kormányfő úr, így nem megy!

BOJAN KOSTREŠ:

A legértékesebb nemzeti erőforrás politikai eladását sürgősen le kell állítani!

Szerbia politikai színtere izzik. A sajátos referendumban, amely a további európai integrálódás és az elszigeteltségbe való visszatérés támogatásáról, illetve ellenzéséről szól, halványan kezdenek kirajzolódni a Szerb Köztársaság Kormányában részt vevő koalíciós partnerek között kialakuló új viszonyok. Ebben a feszült sakkjátszmában, amelyben a felek zászlai immár lehullni készülnek, gyorslépések a bábúserék.

Az ilyen szemléletesen ábrázolt folyamatok alapvető jellemzője az azok politikai döntései és a gazdasági érdekei közötti egyensúly nyilvánvaló hiánya, akik kijelölték e politikai döntések szereplőit. Ez legvilágosabban a legfrissebb példából látszik, amelyben egyrészt úgymond egyezsége jutottak a nemzeti kőolajipari vállalat eladásának kérdésében az oroszoknak, másrészt magát a vállalatot szemelláthatóan és folyamatosan elérteketlenítik a 90-es évek kezdetétől napjainkig.

Tehát, a megállapodás, legjobb tudomásunk szerint, a legértékesebb szerb erőforrás eladásáról (jobbmondva – kiárulásáról) szól, méghozzá közvetlen megegyezéssel, a valaha emlegett legalacsonyabb ártól nagyságrendekkel olcsóbban, azaz 400 millió euróért plusz 500 millió euró értékű beruházásért az elkövetkező öt évben. Annak ellenére, hogy a kormányfő és kormánya igyekszik ezt az üzletet Szerbiai polgárai számára nagyon előnyösnek feltüntetni, nyilvánvaló, hogy sok kérdés megválaszolatlan maradt.

Először is, a felkínált ár kevesebb mint fele a NIS jelenlegi könyvelési értékénél, és jól tudjuk a versenytárgyalásos és árveréses eladások tapasztalataiból, hogy az elért árak rendszerint messze meghaladják a könyvelési értéket, még a nemzeti kőolajipari vállalatnál jóval kevésbé attraktív vállalatok esetében is.

Másodszor, a vajdasági mezőből mindössze egy év alatt kiszivattyúzott kőolaj és földgáz értéke annyit tesz ki mint maga a felkínált adásvételi ár, harmadszor, a felkínált adásvételi ár alacsonyabb a nemzeti kőolajipari vállalat négy évre tervezett nyereségétől.

És, hogy ne soroljuk tovább, ha figyelembe vesszük, hogy minden eladásra kerül, úgy, ahogy van, a kőolajfinomítók

kezdve, a több mint 500 benzintöltő állomáson keresztül, a teljes szerb kőolajpiacig, amihez hozzátartozik a NIS mai napig megőrzött monopóliumhelyzete, továbbá az óriási ingatlan és ingó vagyoni, nem állhatom meg, hogy az ilyen eladást ne tartsam botrányosnak. Emlékezzünk csak vissza, hogy a 90-es évektől kezdve a mai napig minden nagy átverést és rablást megfelelő «magasztos politikai és nemzeti célok» kísérték.

Milošević 1992-ben, nagy és erőteljes nemzeti vállalat megalkotása jelszó alatt tulajdonképpen tönkretette az addig igazán hatalmas Naftagas vállalatot, és létrehozta a NIS elősködő rendszerét. Ez vezette be a 90-es éveket, amikor a kutakon nem volt benzín, hanem literenként pancsolunk vele coca-colás üvegekből, míg ugyanakkor a kiszámú kiválasztott óriási vagyonokra tett szert, a vállalat pedig egyre mélyebbre süllyedt.

Egy hasonló «nagy ügylet» előkészítését kezdte meg Koštica kormánya 2004-ben, amikor teljesen értelmetlenül és ésszerűtlen

nül átszervezte a NIS-t. Ő sem szűkölködött nagy politikai és nemzeti célokban, mint amilyen a «rendszer teljesítőképességének növelését szolgáló átszervezés a magánosítás alkalmával a világpiacon elérhető minél magasabb ár érdekében».

És íme, elérte a jelenlegi árhoz, ami töredéke minden eddig felkínált ár, és amit un. geostratégiai és politikai érdekekkel magyaráznak.

Még a tárgykört és az egyezményt legjobban ismerők sem tudnak az ún. politikai és geostratégiai okok közül felsorolni egyebet mint a főgázvezeték egyik leágazásának áthaladását országunk területén és az Oroszország iránt táplált barátságot.

Ami a főgázvezetékkel illeti, az Bulgárián keresztül fog áthaladni, aminek fontosságát volt hivatott alátámasztani Putin elnök bulgáriai látogatásának súlya is. Hazánk területén keresztül mégiscsak áthalad egy leágazás, amelyik legfeljebb Bosznia és Hercegovináig ér el, és amelynek áteresztőképességéről még folynak a tárgyalások, de az már bizonyos, hogy hazánk szélességeitől mindössze néhány száz méterre van. Tehát, teljesen világos, hogy egy ilyen megépítésre kerülő leágazás nyújtotta előnyök távolról sem tudják ellensúlyozni a nemzeti kőolajipari vállalatért felkínált rendkívül alacsony árat. Ami pedig az orosz barátságot mint politikai érvet illeti, az soha nem nyilvánult meg igazán, legalábbis az energiahordozók árában nem, hiszen még hazánk legnehezebb időszakában is, ez pedig a gazdasági zárlat ideje volt, ugyanaz, sőt még magasabb ár volt érvényben felénk is mint a Nyugat-Európai országok felé.

Az elmondottakból világosan látszik, hogy gyors bábúserékkel játszott gyorslépéses sakkjátszmát, azaz a legértékesebb nemzeti erőforrás politikai eladását sürgősen le kell állítani. Egy ilyen fontos üzletet nem szabad megkötöni azok beleegyezése nélkül, akik ezt az erőforrást évtizedekig teremtették, és akiknek ez évszázados öröksége, és Vajdaság polgárainak igenis van joguk ahhoz, hogy megkérdőjelezzék és kinyilvánítsák véleményüket.

Bojan Kostreš

Hogyan ellopni a vajdasági kőolaját

Közismert a mondás, miszerint a hazugság igazgá válik, ha azt állandóan ismétlik. Szerbiában ez módosul, hisz «ajánlott» minél több hülyeséget összehordani, ami aztán igazgá válik, és ha valaki megérti, hogy az nem igazság, nem tudja megmagyarázni, hogy mi igaz és mi nem, mert minden irreleváns a hazugságok tömkelegében. Egy kicsit szemtelenség vagy lustának kell lenni ahhoz, hogy figyelmen kívül hagyjuk a hülyeségeket, melyeket a NIS eladásával sújtolnak belénk. Beszélnek össze-vissza, famózus nyilatkozatokat adnak a szerb kormány képviselői, olyanokat, hogy Szerbia megkapja a a gázvezeték fővonalát, ami nagy hasznot hoz az országnak, meg olyant, ismert miniszterünk Bubalo szerint, hogy Szerbia az oroszokkal való együttműködésnek köszönve a Balkán vezető energetikai hatalma lesz, és óriási fejlődésnek indul. Bár ezt sehol sem írták le, a kormány képviselői, akik közül különösen kitűnnek a tájékoztatlanok, azt akarják bemagyarázni a polgároknak, hogy ne izguljanak, mert lesz pénz dögivel, miközben semmit sem kell tenniük, csak ráülni a gázvezetékre és közben tartani a csapokat. Úgy élhetnek majd, mint eddig soha, dolgozni sem kell, és még gázt is kapnak, ha jók lesznek, kőolaj is. Mindez képtelenség, mert ez a gázvezeték csak egy ága lesz a Bosznia és Hercegovinába vezető hálózatnak, mi több, mindössze egy gáztároló lesz Udvarnoknál, végre megvalósulhat a Balkánon való új hegemonia megvalósításáról szőtt álmunk, miközben senki sem fog fájni, mert nagy gáztartalékaink lesznek. (Csak összehasonlításként, Magyarországnak 20 földalatti gáztárolója van és nagyvállalata, mely kimon-

Aleksandar Jovanović

dottan ezzel foglalkozik, tehát már eleve nem lehetünk versenyképesek.) Más szóval, a dalszöveget, miszerint «nincs tél» (nema zime) valóra váltjuk.

Természetesen ez a valóság, melyhez szeretnénk eljutni ebben az eposzi, Vajdaság újbóli, legméretebb kifosztásáról szóló mesében, mely nem csak erről szól. Személyesen is sértő számomra, hogy engem és mindannyiunkat Vajdaságban kreteknak néznek.

Ha már a Gasprommal kötött szerződés annyira előnyös és ha a déli (delejes) áramlat olyan sokat hoz és jelent számunkra, akkor miért nem adunk lehetőséget másoknak is a NIS magánosítása alkalmával. Azt mondják, hogy ez Szerbia stratégiai kérdé-

se, mert majd előnyöket élvez, ami pedig már annyira neveléses, hogy szinte sértő. Arról azonban senki sem beszél, hogy kedvezményes áron kapjuk-e majd a kőolaját, és míg szomszédaink száz dollárt fizetnek barellenként, mi 20 vagy 30 százalékkal kevesebbet, és hasonló a helyzet a földgáz esetében is. Természetesen ezt nem emlegetik, mert a világ a piaci törvények szerint működik. Melyek mindenütt egyformák, még Oroszországban is. Azért sem beszélnek erről, mert a Gasprom is a gáz kizsákmányolásával és értékesítésével foglalkozik, nem pedig a kőolajjal! Németország például, mint a legnagyobb fogyasztója az orosz gáznak, kedvezményes árat kap. Nem azért, mert Merkel (vagy előtte Schröder) megívott egy italt Putinnal, fontos eszmecserét folytatva, hanem azért, mert a németek rendszeres vevők és fizetők. Az örök barátokkal, a németekkel ellentétben a fehér-orosz örökös nagy barátok és testvérek elvesztették a kedvezményes árakra való jogukat éppen azért, mert nem fizették ki idejében a Gaspromnak tartozásukat. Ezek után elhíhet-e, hogy az oroszok lefektetnek 1500 kilométer gázvezetékét Szerbiába, hogy a szerbek eldöntsék, kinek és mennyit adnak, és hogy ők még kedvezményes áron is kapják, illetve valamilyen titkos jövedelmet is megvalósíthatnak. Amikor azt mondják, hogy a Gasprom Szerbia stratégiai partnere, az nem azt jelenti, hogy Szerbia valamilyen előnyjogokat élvez, hanem azt, a jelenlegi állapotok szerint, hogy ez egy érdekes piac, amit meg kell szerezni és kibiztosítani, még inkább megvásárolni a kikiáltási áránál legalább négyszer olcsóbban (versenytárgyalás nélkül), monopóliumhelyzetet biztosítva a gáz és

kőolaj behozatalára 2012-ig (bár a legújabb értesülések szerint ettől bizonyos tételeknél elállnak), ha egyáltalán lehetséges kőolaj és gázkivitelről beszélni a piac igényeinek 20-25 százaléka ellátása esetén két finomítóval, és megkérdőzni az őslakosoktól, hogy vagytok, testvérek. Azt is érdemes hozzátenni, hogy történik mindez akkor, amikor a kőolaj barellenként a világpiacon több mint száz dollár, ami minden eddiginél a legmagasabb ár, és amikor mindenki arra törekszik, hogy ne csak a gáz és kőolaj eladását biztosítsa magának, hanem a lelőhelyeket is (a kőolaj világpiacon átlagára barellenként 1947 és 2007 között 26,16 dollár volt). Mindezt egy megfelelő programnak kellene követnie, mely által megnyernék a közvéleményt és megmagyaráznák a polgároknak, hogy miért ez a legjobb nekünk, ahogy, mint már említettem, a hazugságok tömkelegében azt is, hogy a mi Kosovónk és Metohijánk annyira a miénk, mint még soha. Ehelyett van olyan program, melynek keretében diszpolgárokat neveznek ki, többek között ez Újvidéken Vladimir Putin, aminek valójában nem tudjuk az okát, hisz ő sohasem járt Újvidéken és nem is tett soha semmit a város érdekében. Bizonyára neki is kellemetlen lesz, amikor majd meghallja ezt, miközben az egyetlen orosz nagyvállalat ajándékba kapja a –beleértve az általa ellátott piacot is – nyolc millió embert felölő NIS-t, melynek a székhelye Újvidéken van.

Kosovo további sorsát és a NIS elajándékozását illetően mindez érdekes, de értelmetlen is, mert a kiszivárgó híresztelések szerint azt a látszatot kell kelteni, hogy az árkedvezmények mellett Kosovo helyzetét is megerősítjük Szerbia határain belül (habár mindez egy újabb példa az ellentmondások-

ra). A belgrádi elit többsége ismét elővette a famózus kártyalapot, a Jolly Jokert a nemzeti érdekekre való hatás céljából, amivel sajnos továbbra is visszaélnék, ahelyett, hogy valódi megoldásokat kínálnának fel. Bár, ha jobban belegondolunk, nem is olyan naív a belgrádi politikai hatalom, hisz nem a sajátjukat ajándékozzák, hanem azt, aminek bizonyos felmérések szerint csak a tíz százaléka az övék, a többsége pedig Vajdaságé, kezdve a furatoktól, a finomítókig át a benzintöltőkig.

Stratégiájuk röviden abból áll, hogy hazugságokat mondanak, különféle meséket, ígéreteket, hogy ez gyerekeink érdekeit szolgálja, de a miénket is, hisz munka nélkül meggazdagodhatunk. A recept: erősítsd meg a fontosság érzetét, mond, hogy ezzel megakadályozzuk Kosovo elszakadását, közben add át néhány kitüntetést és bizalmat, és legfőképpen ajándékozz elképzelt barátodnak olyasmit, ami nem a tiéd. Minket azonban leginkább az érdekel, mit kap mindezzel a vajdasági polgár. Mit kapnak azok, akik legtöbbet befektettek, kezdve attól, hogy valamennyi kőolaj és földgázlelőhely itt van, egészen addig, hogy generációk dolgoztak a vállalatnál (jelenleg a NIS-nek 10 000 dolgozója van) és hogy az infrastruktúra Vajdaságban jórészt a kőolajipar biztosította jövedelemből épült ki, illetve addig, hogy a vajdaságiak kénytelenek elviselni a kőolajfeldolgozás okozta föld-, víz- és légszennyezést.

Végső ideje felhagyni a tétlenséggel, és tudatosítani, hogy egyértelmű a NIS elajándékozása, amit megakadályozhatunk és visszafordíthatunk saját javunkra, de meg kell érteni a vajdaságiakkal, a következő választások alkalmával ne feledjék el, ki és mit tett azért, hogy megkárosítsa őket.

MENNYIT ÉR VALÓJÁBAN SZERBIA KŐOLAJIPARA ÉS MIT NYER RAJTA (A FELJOGOSÍTOTT) VEVŐ:

A kedvezőtlen eladás rosszabb a kiárusításnál

A szerb kormány a tőle megszokott stílusban – ködösen és érthetetlenül, de azért nagyon összehangoltan – bejelentette a nemzeti kőolajipar, a NIS eladását, amit az ország polgárai feszült figyelemmel kísérve várnak, tekintettel arra, hogy a legértékesebb nemzeti kincséről van szó. A hírt az orosz Gasprom óhajait taglaló levélben jelentették be, melynek címe enyhén szólva érdekes, de mesészerű is: A Gasprom és Szerbia közötti háttérdokumentum. Történik mindez akkor, amikor a felnőtt polgároknak a szerb kormány a közzállalatok ingyenes részvényeit kínálja, melyek között a legnagyobb elvárások éppen a NIS irányába történtek. Mindezt tehát úgy tállták, hogy a tájékozatlanok, akik között sajnos a legtöbb az egyszerű polgár, ne értsenek semmit, kivéve azt, hogy az eladás folyamatban van, és erről a Szerb Köztársaság dönt.

A kicsit jobban tájékozottak megsejthettek legálabb még három fontos tudnivalót:

Elsősorban, hogy közvetlen kiegyezésről van szó, vagyis több érdeklődő vásárló részvételének kizárásáról, illetve az eddig említett ár többszörösének csökkentéséről, vagyis 400 000 000 euróról, meg még a következő öt évben való 500 000 000 erős beruházásról.

Másodsorban, hogy az eladás tárgya az össz szerbiai piaccal és a NIS által képviselt monopóliummal együtt a NIS. Minden elmegy tehát egyben – az össz kőolaj és gáztermelésről kezdve a finomítókig, az ötszáz töltőállomásig, a földalatti udvarnoki gázátrológ és a többi óriási értéket képviselő ingatlanig és ingóságig.

Harmadsorban, hogy az ilyen eladási ár és modell politikai alapokra épül, mert ahogyan Bubalo miniszter mondja, a kormány figyelmet fordít a geostratégiai okokra. Mielőtt ehhez bármilyen kommentárt fűznék, tudni kell, hogy jelenleg miből áll nemzeti kőolajkompaniánk és mennyit ér a független világpiacon.

Vonatkozási alapként vegyünk csak három összehasonlítást. Kezdjük a NIS könyvelési értékével, ami 1 400 000 000 dollár (mintegy 950 000 000 euro), egy független revizor többszöri értékelése szerint. Már első látásra világos, hogy a felkínált ár több mint kétszeresénél kevesebb a könyvelési értékénél. Azt pedig tudjuk az eddigi árverési és versenytárgyalásos eladásokból, hogy sokkal kevésbé attraktív vállalatoknál a könyvelési értékénél messzemenően magasabb árat értünk el. Vegyük csak továbbá alapul az egyévi vajdasági kőolajtermelés értékét, ami 650 000 tonna (4 000 000 barell) a legkisebb várható áron, barellenként 100 dollárral számolva és megkapunk egy számot, amit 400 000 000 dollár. Ha ehhez még hozzáadjuk a gáztermelést is, ami mintegy évi 250 000 000 köbméter, kiszámolhatjuk, hogy a felkínált ár az egész kompaniáért kevesebb a Vajdaságban egy év alatt ingyen kiaknázott nyersolaj és gáz áránál!!!

Végezzünk még egy összehasonlítást. A kompania menedzsmentje és a kormány bejelentette, hogy a kompania zárszámadása szerint 9 000 000 000

dinár, vagyis mintegy 112 500 000 euro a jövedelme. Ez azt jelenti, hogy a teljes nemzeti kőolajiparért felajánlott ár annak négyévi várható jövedelmét sem éri el???

Ezen érvek mérlegének másik felét ködös politikai és geostratégiai okok nyomják. Még a legbeavatottabak sem tudnak mást felhozni mentségükre, mint a Szerbián áthaladó déli gázvezeték leágazása és az Oroszországgal

Mr Branislav Pomoriški

való politikai barátság kapcsolata közötti összefüggést. A gázvezetékkel illetően csak egy ágazatot kínálnak, melynek fővezeték Bosznia és Hercegovinában lesz, míg fővezeték Bulgárián keresztül halad. Az ágazat mentén lévő potenciális kedvezményezettek közül senkinek sem fogadna el megközelítőleg sem olyan árat egy ilyen kompaniáért. Ami pedig az orosz barátságot illeti, az soha eddig, legalábbis amikor a tőlük behozott energiát érinti, sohasem volt világosan megfogalmazott, mert ugyanannyit vagy még többet fizetünk érte, mint más európai államok. Németország például nálunk 20 százalékkal olcsóbban kapja tőlük a gázt, mert nagyobb mennyiségben vásárol és rendszeresen fizet. Orosz testvéreinknél tehát már régóta érvényes, hogy valójában testvérek vagyunk, de az erszényeink nem nővérek.

Végülis, ha figyelmen kívül hagyjuk a fent említetteket, marad a kérdés Dinkić miniszter úr és a kormány felé, melynek ő is tagja, hogy a közzállalatok eladásából beígért fejenkénti ezer eurós ingyenrészvény korai öröm-e, mert még az amatőr közgazdászok is tudják, hogy ez az ígéret és a NIS megvásárlásáért felkínált ár emmiképp sem egyeztethető össze...

(DANAS, 2008. január 21.)

Hol a mi pénzünk???

Egy tartomány vagy régió autonómiája bizonyos fokon körülhatárolt törvényhozói, végrehajtói és jogi hatalmát, vagyonát és jövedelemforrását illetően. Az autonómia vagy a helyi önkormányzat ereje mégis legközvetlenebb módon a rendelkezésére álló pénzforrásokban rejlik. Ezért nem kell csodálkozni a Vajdasági Szociáldemokrata Liga képviselőinek érdeklődésén, amit azon a tárgyaláson tanúsítottak, melyen a Szerb Köztársaság idei évi költségvetésére vonatkozó törvényjavaslatról volt szó.

A javaslattevőnek, úgy tűnik, nem volt kedve új törvényt írni, de még érdembeli módosítást sem eszközölni a 2007. évihez viszonyítva. A változások végleges számadatai szerint a költségvetés 10 %-kal növekedett a tavalyihoz képest, ami pénzösszegben 654,4 milliárd dinárt tesz ki. A többi változtatás csupán kozmetikázás, és a szerb kormányban magasabb tisztségeket betöltők megnyugtatására szolgálnak.

Vajdaság Autonóm Tartományának a Szerb Köztársaság érvényes alkotmánya 184. szakasza szerint saját költségvetéssel kellene rendelkeznie, ami nem lehetne 7%-nál kisebb a köztársaságinál. Az alkotmány ezen rendelkezése alapján Vajdaság Autonóm Tartomány költségvetése idén nem lehet kevesebb 46 milliárd dinárnál. Ehelyett a Szerb Köztársaság kormánya újabb alkotmánysértést szándékozik elkövetni, és Vajdaságnak eladni a semmit.

A jövedelem és nyereség utáni adó százalékának meghatározása, amiről nem tudni, hogy mennyi lesz, és ellenőrizni se a vajdasági intézmények által, nem más, mint porhintés a vajdaságiak szemébe. Az oktatásban és kultúrában dolgozók fizetési összege közismert az egész Szerb Köztársaság területén, természetesen Vajdaságot kivéve, így a mi tanítóink, tanáraink, professzoraink és kulturális dolgozóink fizetésének összege csak a tartományi költségvetésbe való átutalásakor válik ismertté. Nyilvánvaló tehát a belgrádi rezsim aljassága, arra való törekvése, hogy minél kevesebbe kerüljön autonómiánk.

A képviselőházban és az illetékes bizottságokban való felszólalásunk eredményeként a képviselőházban magyarázatot kaptunk a pénzügyminisztertől, miszerint Vajdaság részesedése a Szerb Köztársaság költségvetéséből nincs meghatározva és a felszólaló csak találgat. Ezt követően megkezdtek az előkészületeket, hogy amint megkezdődik a működését az Alkotmánybíróság, feljelentést tegyünk az alkotmányszegésről, főként annak 184. szakaszát illetően.

Ezzel egyidőben, vagyis 2007. január 1-től szeptember 30-áig a Vajdasági Szociáldemokrata Liga adatai szerint

Radovan Radovanović, képviselő

a polgárok és a vállalatok 138 milliárd dinárt fizettek be a Szerb Köztársaság költségvetésébe. Mivel köztudott, az év utolsó negyede messzemenően a legerősebb, Vajdaság Autonóm Tartomány a köztársasági kasszákat az év végéig valószínűleg több mint 200 milliárd dinárral fogja gyarapítani. Ez több mint egyharmada az ez évi Szerb Köztársasági költségvetésnek, csak ami az adókat és járulékokat illeti, amiről adatokat tudunk szerezni. Mivel Vajdaságnak nincs statisztikai intézete, ezért minden adatért a Köztársasági Statisztikai Intézethez kell folyamodni. Nem biztos azonban, hogy ezek megbízhatóak-e.

Reméljük, e rövid ismertetőből is kiviláglik a szerb kormány Vajdaság Autonóm Tartomány iránti viszonyulása és jogos a kérdés, hogy hol a pénzünk? A válasz, természetesen: Belgrádban, ami nyilvánvalóan köztudott. Egyelőre gyűjtjük a pénzt a Nobel-díjhoz hasonló elismerésre annak, aki megfejti a rejtélyt, hol a mi 7 százalékunk. A választások után – amit a képviselőház elnökének előbb-utóbb csak ki kell írni – azoknak a képviselőknak, akik Újvidéken is hozzájárultak ahhoz, hogy a mi pénzünk ne jussonak vissza Belgrádból el kell számolniuk a vajdaságiakkal.

Ezt garantálja önöknek a Vajdasági Szociáldemokrata Liga.

VAJDASÁG VAGYONA:

Nem adjuk Vajdaság javait!

Vajdaság Autonóm Tartomány és polgárai számára 1974-től 1989-ig tartottak a

legsikeresebb évek, amikor valódi autonómia volt. A vajdasági polgárok közvetett úton és a Vajdaság AT szervei (Képviselőház, Végrehajtó Tanács és más) által rendelkeztek a tartomány területén lévő valamennyi anyagi jóval.

A vajdasági polgárok tudásukkal, szorgos munkájukkal ésszerűen járultak hozzá Vajdaság fejlődéséhez, beleértve saját életüket, a gazdaságot, a művelődést, az oktatást és a polgárok életszínvonalát is. A vajdaságiak bebizonyították, hogy képesek megszervezni saját életüket, de hozzájárulni nemcsak Szerbia, hanem az egész ország, Jugoszlávia fejlődéséhez is. Vajdaság rendszeresen eleget tett kötelezettségeinek az ország költségvetése iránt és a fejletlen köztársaságok és tartomány, Kosovo és Metohija megsegítésére létesült alap felé is. A Vajdaságban megvalósított jövedelem fennmaradó részével teljes egészében Vajdaság polgárai rendelkeztek. Ebben az időszakban sikerült jobban csökkenteni a fejlődési lemaradást Vajdaságban a jugoszláv köztársaság többi részeihez viszonyítva.

Fejlesztési politikájukat a vajdaságiak természeti értékeikre és előnyeikre alapozták, többek között az itt fellelhető kőolajra. Azokban az években Vajdaság évente 1-1,2 millió tonna nyersolajat termelt, aminél többet Jugoszláviában csak Horvátországban értek el (évi hárommillió tonnát).

A vajdasági kőolajnak köszönve a vajdaságiak kiépítették saját vállalatukat, a Naftagast, mely később átalakult Szerbia kőolajipari vállalatává.

Minden jelentősebb beruházás alapja volt akkoriban Vajdaságban a kőolaj és az élelmiszeripar általi jövedelem. Sajnos, Vajdaság ilyen fejlődését erőszakosan megszüntették Slobodan Milošević arra tett próbálkozásai, hogy Jugoszláviából Szerbiszláviát hozzon létre. A szerb nacionalizmus szításával Slobodan Milošević rezsimje felébresztette a nemzeti érzelmeket a volt Jugoszlávia más köztársaságaiban is. Slobodan Milošević ilyen politikájának következményei katasztrofálisak lettek, mert Jugoszlávia véres háborúkat esett szét, amiben Szerbia nem vett részt, ahogyan azt Slobodan Milošević demagóg módon állította.

Slobodan Milošević megalomániájának első áldozata sajnos éppen Vajdaság volt, a minden tekintetben legfejlettebb része Szerbiának. Az 1974. évi alkotmányra kikényszerített módosításra irányuló puccsal megkezdődött Vajdaság szétzilálása és befejeződött az 1990. évi miloševići alkotmánnyal, ami által Vajdaság elveszítette törvényhozó, végrehajtó és igazságszolgáltató hatalmát, és ezzel együtt az értékeivel való rendelkezés jogát is.

Az 1990. évi alkotmánnyal ellentétben a Szerb Köztársaság tulajdonában lévő eszközökről szóló, 1995-ben hozott törvény értelmében államosították az anyagi javakat (kivéve a polgárok saját tulajdonában lévőket) a Szerb Köztársaság javára. Így lett Szerbia Európában a legcentralizáltabb ország, a helyi önkormányzatok pedig Vajdaságban csak formális alapokon maradtak, mert megvonták tőlük a munkájukhoz és fennmaradásukhoz szükséges anyagi alapot.

Ezt az alkotmányellenes nacionalizációt a vörös-fekete koalíció (SZSZP, SZRP és JEB) végezte el, amikor elkezdte, hogy megkezdődött Slobodan Milošević és legközelebbi ellenzéki autokrata hatalma általi leépítés az 1996. évi választásokon, különösen helyi és körzeti szinten.

Egész Szerbia polgárainak ellenállása 2000-ben megdöntötte a vörös-fekete koalíciót, de Szerbia polgárai ezt követően bekapartak még egy keserű pirulát, mert nem dől meg a vörös-fekete hatalmi koalíció valamennyi intézménye. Ezért a Szerb Köztársaság 2006. évi új alkotmánya

megtarthatta a vörös-fekete hatalmi koalíció valamennyi karakterisztikáját.

Az új alkotmánnyal Szerbia csak látszólag decentralizálódott, de az állami szerveket és az anyagi javakkal való rendelkezést továbbra is a köztársaság állami hatalma tartja kezében. A köztársaság és a helyi önkormányzatok munkájának szervezéséről szóló új törvény sem eredményezett decentralizációt a döntéshozatalban, anyagi javakkal való rendelkezésben, mert ezt állítólag majd másik, meghozatalra váró törvények szabályozzák, ha egyáltalán lesznek ilyenek.

Szerbia tranzíciója a politika, a maffia és a gazdaság elválaszthatatlan összefogása révén történik. A magánosítás folyamatában Vajdaság polgárait továbbra is kifosztják a szerb politikai és gazdasági oligarchia javára. Sajnos, a Horgos és Požega közötti autópálya koncessziójával nem ért véget a vajdasági polgárok kifosztása, sőt, ellenkezőleg, a Naftagas körül történő jelenlegi események arra utalnak, hogy a vajdaságiak látókörén kívül ugyan, de kárakra tovább tart a politika, a maffia és a gazdaság összefogása köztársasági szinten.

Ezért elengedhetetlen, hogy a vajdaságiak politikai és pártmeggyőződésüktől függetlenül ellenszegüljenek a Vajdaság további kizsákmányolására tett próbálkozásoknak. Ezt mindenképpen meg kell tenniük, nemcsak önmagukért, de gyerekeikért, a következő generációkért is.

Todor Gajinov

A SZAKSZERVEZET VÉLEMÉNYE

Káros magánosítás

Az egyetlen hazai kőolajkompanya tizenöt évi szisztematikus leépülés után megsemmisül. Hanyatlása 1991-ben kezdődött, amikor az akkori Jugoszlávia elnökének rendelete alapján megalakult a NIS. Ennek legfőbb oka a piaci körülményeket figyelmen kívül hagyó gazdálkodás volt. Minden viszontagság ellenére most valaki a NIS-t az oroszoknak akarja adni és megtartani a monopolhelyzetet, ami által tovább folytatódik ennek az elátkozott óriásnak a leépülése.

Hogy miért fontos ez a kérdés a NIS-ben dolgozók szakszervezetének és Vajdaság, illetve Szerbia polgárainak? Mindannyian szemtanúi voltunk, hogy többek között a NIS, de minden többi köztársaság is a hatalmi pártok egymás közti felosztásának prédájává vált. Őket pedig egyáltalán nem érdekli, hogyan kerülnek ki ebből a magánosításból a dolgozók és polgárok, csak magukról gondoskodnak és arról, melyik párt mennyit kap a folyamat lezárásakor. Ha csak egy kicsit is törődne a dolgozókkal és polgárokkal, az eljárás már rég lezárult volna. A foglalkoztatottak megkapták volna részvényeiket, a polgárok pedig a származékok liberalizált piacát. A kőolaj és gáz sokkal jobb minőségű volna, származékaik pedig az európai követelményeknek megfelelőek.

A NIS Petrol székházának Belgrádba való áthelyezése csak egyike azoknak az átveréseknek, melyek a miloševići rendelet után történtek. Vajdaság polgárai és a NIS dolgozói, akiknek többsége vajdasági, hopton maradtak. Az átítést és rablást az átadás követi az oroszoknak, de nem eladással, ami még több kárt okoz mindannyiunknak. A versenytárgyalás nélküli magánosítás mindenkinek káros. A szakszervezet azért van, hogy képviselje a dolgozók érdekeit a kollektív szerződés és szociális program szorgalmazásával. Nekünk a NIS-ben jelenleg nincs kollektív szerződésünk, mely a munkabéreket szabályozná, és ugyanez a helyzet a szociális programmal is. Mely szintén nem létezik. Így csak találgathatunk, hogy mi történik velünk a kiegyezési magánosítás után.

Ugyanakkor nagyon hasznosak a tapasztalatok azokkal a vállalatokkal kapcsolatban, melyeket az oroszok már megvettek. Az

első és hozzánk legközelebb álló példa a Lukoil-Beopetrol esete. Az oroszok megjelenésétől kezdve állandóan csökkennek a fizetések, nyomást gyakorolnak a dolgozókra, a részvények pénztételéről pedig szó sem esik. A másik példa Bulgária, ahol a dolgozókat még testi bántalmazás is veszélyeztette, amikor fizetésemelésről és a munkakörülményekről mertek szólni. A harmadik példa Románia, ahol a finomított orosz kőolaját dolgoztak fel, mert tudták, hogy a kén gyorsan kimerül a vezetékbe. A finomító négy évig dolgozott, majd bezárták és ócskavasként eladták. Több mint három ezer dolgozó munka nélkül maradt. Ilyen sorsot kell nekünk is megélnünk? Mindazoknak, akik kiegyezés útján akarják eladni a NIS-t, tudniuk kell, hogy bűncselekményt követnek el az ott dolgozókkal, családjukkal, de elsősorban Vajdaság, majd egész Szerbia polgáiraival szemben. Mindezek után egyesek azt mondhatják, hogy a szakszervezet autonómista. Igen az, de saját zsebükre, saját családjuk, községük érdekében. Mi történik azokkal a családokkal, amelyek munka nélkül maradnak és csökken vásárlóerejük, ezzel együtt pedig életszínvonaluk? Mi lesz a bányajáradékkal, amit a NIS fizet azoknak a községeknek, melyek területén a gáz- és kőolajlelőhelyek vannak? Ez a járadék jelentős tételt képez ezeknek a községeknek a költségvetésében. Ezekre a kérdésekre nagyon egyszerű válaszolni. Versenytárgyalás kell, melyben világosan megfogalmazzák a válaszokat ezekre a kérdésekre! A versenytárgyalás dokumentációjának szerves részét kell képeznie a kollektív szerződésnek is, de a szociális programnak is. Aztán győzzön az, aki többet kínál.

Még azt is tudni kell, hogy a kőolaj és gáztermelés egy évi szintje majdnem annyit ér, mint amennyit az oroszok kínáltak, és akkor hol vannak még az objektumok, finomítók, töltőállomások, hotelok? Felvetődik a kérdés, hogy Szerbia polgárainak egymilliárd dollárnál többre kerül Vojislav Koštunica Boris Tadić általi támogatása?

Sava Blagojević

A Vajdasági Szakszervezetek Konfederációjának elnöke

Szerbia kőolajtartalékainak értéke meghaladja a 7,5 milliárd dollárt

Aleksandar Marton, a Vajdasági Szociáldemokrata Liga elnökségének tagja kijelentette, hogy a pártja rendelkezésére álló adatok szerint Szerbia kőolajtartalékainak értéke meghaladja a 7,5 milliárd dollárt.

Marton sajtótájékoztatóján elmondta, hogy a VSZL adatai szerint Szerbia 12-15 millió tonna kőolajtartalékkal rendelkezik, amelynek piaci értéke 7,5 és kilenc milliárd dollár között mozog.

"Ezt figyelembe véve a Szerbiai Kőolajipar (NIS) megvételéért Oroszország részéről felkínált 500 millió euró szegyenletes" hangsúlyozta Marton.

Szavai szerint a NIS adja Szerbia költségvetésének a 24,8 %-át, foglalkoztatottjainak 90 %-a pedig vajdasági, és valamennyi kőolaj- és földgázlelőhely Vajdaság területén található.

Marton hozzátette, hogy „a NIS-Naftagas vállalatot a múlt évszázad kilencvenes éveig Vajdaság polgárai építették, amikor valakinek eszébe jutott, hogy jobb lenne azt a belgrádi Nemanja utcából irányítani”.

"Az orosz cégek ismertek arról, hogy ésszerűtlenül aknázzák ki a kőolajat, ami a NIS megvétele esetén a vajdasági kőolaj gyorsabb fogyáshoz és sok lelőhely bezárásához vezetne, minekáltal a NIS néhány ezer dolgozója munka nélkül maradhatna" húzta alá Marton.

Úgy értékelte, hogy „mindaz amit mostanság a NIS privatizációjával kapcsolatban hallani lehet, csak megerősíti a föltevést, miszerint Szerbia Kormányának nagy része európaellenes beállítottságú, hisz mindaz ami a nemzeti kőolajipari vállalat magánosítása körül történik se nem európaias, se nem transzparens”.

"Elvárom a Szerb Kormánytól, és mindazoktól, akik európai irányvonalú Szerbiában gondolkodnak, hogy gátolják meg Vojislav Koštunica kormányfőt abbéli szándékában, hogy a NIS-t a testvérállamnak ajándékozza. Ellenkező esetben ez lesz Vajdaság ki tudja hanyadik, de mindenképpen legnagyobb meglopása" mondotta Marton.

NEM PÉNZT AKARUNK, HANEM MEGÉPÍTETT UTAKAT 2012-IG:

Miért ragaszkodunk a bánáti főútvonal és a Fruška Gora-i terelőút megépítéséhez?

A bánáti főútvonal és a Fruška Gora-i terelőút megépítése nem Bojan Kostreš követelése vagy javaslata, hanem emögött a Vajdaság AT Szkupstinája áll. A Tartományi Képviselőház 2005. május 30-ai ülésén elfogadott határozata szerint amennyiben a Horgos-Požega-i autópálya koncesszió alá kerül, a tartomány, kártérítésként, követeli a bánáti főútvonal, a magyar határtól, Nagyikikindán és Nagybecskerekén keresztül, Keveváráig húzódná, Szendrő irányában, valamint a Fruška Gora-i terelőút megépítését, amely négysávos lenne Újvidéktől Sremska Mitrovicáig, majd később folytatódna Szabács, Loznica és Bosznia és Hercegovina felé. Mivel az említett autópálya koncesszió alá került, követeljük, hogy e két útvonal épüljön meg 2012-ig, csakúgy mint a Horgos-Požega-i autópálya.

Ragaszkodunk hozzá, hogy a Szerb Köztársaság Kormánya építse meg ezeket az utakat, ne pedig az adósságait törlessze, mert a Szerb Köztársaság Kormánya rossz fizetőnek bizonyult, legalábbis amikor a vajdasági költségvetésről van szó. A kormány például ebben a pillanatban a Vajdaság AT-nek másfél milliárd dinárral tartozik, és ez az összeg mindössze a vajdasági vállalatok magánosításából származó eszközöket foglalja magában, és amely összeg a Vajdasági Fejlesztési Alapot gyarapította volna. Mivel ebben az évben a pénzbeáramlás, az előirányozott egymilliárd hatszázmillió dinár helyett, mindössze hatvanmillió dinár volt, a

Fejlesztési Alap nem tudta, többek között, még a kis- és közepes vállalatok számára meghirdetett nagy pályázatát sem megvalósítani. Ugyanezen oknál fogva nem valósult meg a művelődés és az oktatás terén tervezett projektumok, a helyi önkormányzatok tevékenységeire szánt támogatások stb.

Emiatt nem bízunk mi a Szerb Köztársaság Kormányában, nem hisszük, hogy időre befizeti ezeket az eszközöket, és ezért követeljük, hogy építse meg a fent említett két útvonalat.

E két útvonal rendkívül fontos Vajdaság szempontjából, mert megoldanák a közlekedési gondok egy részét, amelyek ezen útszakaszok

rossz állapotából, illetve hiányából származnak. Ezek a magyar határtól, Nagyikikindán és Nagybecskerekén keresztül, verscei leágazással, majd Dél-Bánát egy részén át, Keveváráig húzódó szakaszok, azaz a 10-es korridor alternatív útvonaláról van szó.

Úgyszintén, a Fruška Gora-i terelőút is stratégiai fontosságú útvonal, amely Újvidéket a Bosznia és Hercegovinába vezető úttal köti össze, és amely később az E-5-ös korridorban folytatódna, amely átszeli a Boszniai Szerb Köztársaságot és egész Boszniát.

Ezen út megépítésének rendkívüli gazdasági jelentősége van, hiszen Bosznia nagyszámú vajdasági termék importőre.

A Vajdaság AT területén található utak állapota siralmas. Másrészt tanúi vagyunk az úthálózat hiányos felújításának Szerbia más részeiben, amivel, tartományunk polgárainak számájára, politikai poénokat szereznek maguknak az érintett pártok, politikusok. Ezért tartom célszerűnek a nyomásgyakorlást, és követelni kell, hogy kezdődjék el Vajdaságszerte az utak megépítése, megjavítása, meghozza azonnal, az említett útszakaszokon, de a leghamarabbi időn belül ennél

sokkal többet is be kell fektetni az egész vajdasági úthálózat korszerűsítésébe. Emlékeztetni szeretnénk arra, hogy, nem is oly régen, létezett Vajdaságban egy Utügyi Alap, és hogy akkor jó minőségű úthálózatunk és fejlesztési stratégiánk volt. Már hosszabb ideje követeljük, hogy Vajdaság kapja vissza az erőforrásai fölötti rendelkezési jogát, illetve, ebben az esetben, az úthálózat fejlesztéséről és felújításáról való döntés jogát.

Bojan Kostreš

A PÉNZELSZÁLLÍTÓ AUTÓPÁLYA

A Horgos-Belgrád(-Požega) autópálya koncesszióadása meggyőző példája a politikai önkénynek és a köztársasági hatalom erőszakosságának Vajdasággal szemben. Hónapokig (most már évekig) érveltünk, annyi energiát és meggyőződést sorkoztattunk fel, amennyi egy kicsit is felelősségteljes kormány számára bőven elegendő lenne ahhoz, hogy elálljon a koncesszió tervétől.

Bebizonyítottuk, hogy a Horgostól Belgrádig húzódó közlekedési főútvonal csaknem kész, és sehol a világon nem szokás koncesszióba adni olyan autótutat, amelyik már megépült. A vajdasági szakaszt már réges rég kifizettük, hiszen valamennyi hitelt visszafizettük a kilencvenes évek elején. A Szerbián is áthaladó 10-es korridor, mint az Európa északi és déli része közötti legrövidebb útvonal, nálunk teljesen felfoghatatlan értelmezést kap a Belgrád és Požega közötti szakasz beiktatásával. Az infrastrukturális stratégia hiánya minden bizonnyal a honi útdíjak drágulásához vezet. A tény, hogy már most magasabbak az árak Ausztriában és Magyarországon, odahat majd, hogy a nemzetközi forgalom olcsóbb megoldást találjon magának és áthelyeződjön (Románián és Bulgárián keresztül).

Érthetetlen, hogy a Szerb Köztársaság magát legalistának nevező Kormánya az autópálya esetében megszegi a törvényt. Esetekben elmaradt a Vajdaság AT szerveinek tájékoztatása a versenytárgyalási bizottság munkájáról, továbbá a határozatot sem hozhatta volna meg a tartományi Végrehajtó Tanács véleményezése nélkül. A koncessziós szerződés aláírása után annak tartalma sokáig titok maradt a közvélemény előtt. A tartományi tisztviselők, mindenekelőtt a Vajdaság AT Képviselőházának elnöke, Bojan Kostreš, minden igyekezete ellenére, hogy a szerződés tartalma nyilvánosságra kerüljön, Velimir Ilić (magiszter) tárcaminiszter nem lépett. A közvélemény nyomására módunk volt megismerni e, Vajdaság számára oly fontos, dokumentum egy részét. A függelékek továbbra is titokban maradtak. Felettébb furcsa, hogy az alapszerződés aláírásával egyidőben kerültek aláírásra a függelékek is, de azok, természetesen, mindenki számára titkosak maradtak.

E koncesszió óriási kárt okozott a vajdaságiaknak. Becslések szerint 25 éves folyamete alatt Vajdaság 600 millió eurós kárt fog szenvedni, amely, teljesen reális megítélés szerint, több mint 100 ezer munkahely megnyitására lenne elegendő. Jogunk van-e minderről lemondanunk? Tagadhatatlan tény, hogy a 3300 kilométer tartományi út 60 százaléka rossz, illetve nagyon rossz állapotban van, és felvetődik a kérdés, hogy milyen pénzekből válik lehetővé a vajdaságiak számára, hogy közel olyan kényelmesen közlekedjenek mint az ország más részeinek autósai. Az a tény, hogy a környező országok, az Európai Unió tagjai, és azok is amelyek nem tagjai az EU-nak, messze lehagytak bennünket az infrastrukturális fejlődésben, előnyt jelent számunkra a külföldi befektetők odacsalogtatásában. Mindezen okok miatt a tartományi képviselőház elfogadta a Vajdasági Szociáldemokrata Liga képviselőcsoportjának a Koncessziós törvény megváltoztatására tett javaslatát. A koncessziós térítés elosztásáról szóló részben a ligások azt javasolják, hogy a tartományt az eddigi 30 százalék helyett 70 százalék illesse meg, a községeket pedig 20 a jelenlegi 5 százalék helyett.

Amennyiben a VSZL küldötteinek eme kezdeményezését elfogadják, és a törvény megváltozik, jogunk lesz nagyobb optimizmussal tekinteni az új útvonalak megépítése illetve a régiak megjavítása elé. Amennyiben a belgrádi politikai elit ezúttal is elveti javaslatunkat, a Horgos-Požega út mellett elhelyezett jelzőtáblák arra figyelmeztetnek majd bennünket, hogy Vajdaság fejőstehén státusa Szerbiában nem változott.

A BÁNÁTI FŐÚTVONAL, A BEŠKAI HÍD, AZ AUTÓPÁLYA MUNKÁLATAINAK KEZDETE – VALÓSÁG VAGY A MINISZTER HAZUGSÁGAI?

Nap mint nap tanúi vagyunk Velimir Ilić miniszter állandó bejelentéseinek, melyek szerint hamarosan megkezdődnek a munkálatok az autópályán, úgyszintén a beškai hídon, valamint az előmunkálatok a bánáti főútvonalon. Mindenki aki Vajdaság utait rója, akár Bánátban (ahol a miniszter, valószínűleg képzeletben, a főútvonal megépítésén dolgozik), akár Szerémségben (ugyan kérdezzük meg a beškaikat mi van a híddal, elkezdődte-e a munkálatok), tanúsíthatja, hogy ezek a bejelentések csupán a SZK Kormánya infrastruktúra-ügyi miniszterének nagyon káros és felettébb hazug állításainak részei.

Ha visszaemlékezünk a miniszter botránnyaira, hazugságaira, támadásaira és gorombaságaira, felmerülhet bennünk a kérdés: érhet-e bennünket még valamilyen meglepetés és hol a határ, amikor valaki kimondja – ebből most már tényleg elég és nincs tovább!

Ami magát a Horgos-Požega autópálya koncessziós szerződését illeti, a helyzet mostanra már meglehetősen világos. Ki kell hangsúlyozni, hogy a tartományi adminisztráció igyekezetének az eredménye: hogy elismertesse és közzétette annak a kárnak a nagyságát, amelyet Vajdaság el fog szenvedni az így megkötött üzletnek köszönhetően. A Vajdasági Képviselőház már 2005-ben rámutatott az autópálya koncessziós szerződésének károsságára, Vajdaság AT Képviselőházának elnöke, Bojan Kostreš, állhatatos fáradozásai azon, hogy hozzák nyilvánosságra e szerződés rendelkezéseit és térítésként meg Vajdaságnak a szerződésből fakadó kárát, végülis eljuttattak bennünket a történet végéhez. Várjuk az epilógust...

A gazdasági számítás világos... Az Újvidék-Belgrád autópálya napi forgalma 12 000 autó, az Újvidéket Szabadkával összekötő szakaszé pedig 7 000 és 8 000 között van, és az útnak ezen a szakaszán az útdíjból begyűjtött összeg évi 35-36 millió eurót tesz ki. Ez azt jelenti, hogy először is vagyoni viszonyt kell letisztázni, és mindenki tudja mennyire bonyolult folyamat ez. Legjobb esetben ez az út a vajdasági szakaszon begyűjtött útdíjból fog megépülni, a legrosszabb esetben pedig megtörténhet az is, hogy a koncessziós partner, miután három éven keresztül begyűjtötte az útdíjat Vajdaságban, és igyekezett elsimítani a viszonyokat a szerbiai szakaszon, egyszerűen azt mondja eláll a szerződéstől.

Egyelőre a közvélemény megtudta, hogy a szerződés értéke kb. 1,1 milliárd euró, hogy a koncessziós partner 2012-ig köteles befejezni az autópályát, és hogy a koncesszió időtartama 25 év. Emellett karban kell tartania a Belgrád és Újvidék között immár elkészült 68 kilométeres szakaszt, be kell fejeznie a Szabadkai vezető út bal pályáját és meg kell építenie 148 kilométer hosszú Požega-i vezető szakaszt, aminek, előzetes számítások

Maja Sedlarević

alapján legalább 1,5 milliárd euróra lesz szüksége kilométerenként.

Tény az is, hogy amíg a Szerb Kormány az Horgos-Požega autópálya megépítéséről, karbantartásáról és üzemeltetéséről szóló koncessziós ajánlatát készítette, nem konzultálta és nem is vonta be a munkába sem a Vajdasági Képviselőházat, sem a Végrehajtó Tanácsot.

A szerződés helyenként nem elég egyértelmű és világos, például nem lehet megállapítani a koncessziós sávot, nem ismeretes az autópálya pontos nyomvonala, milyen garanciákat vállal az állam, felmérték-e a majdani forgalom nagyságát és a projektum kifizetőségét, és hasonlókat. Mindez felületességre utal, a szerződés számos vitatható pontot tartalmaz.

A szerződés egyes rendelkezéseinek megváltoztatása is arra utal, hogy az káros, és nagy a veszélye annak, hogy ez a kár óriási is lehet.

A spanyol FCC vállalat döntése, mely szerint a Horgos-Požega autópályát építő koncessziós vállalat alapító tőkéjében való részesedés felét átengedi szintén azt bizonyítja, hogy ezt a szerződést semmissé kellett volna nyilvánítani. Az FCC a koncessziós részesedést az osztrák POR vállalatnak engedte át. Ez utóbbi vállalat volt a második helyezett az autópálya-építési versenypályázaton, ami szintén azt mutatja, hogy a szerződés nem jó, és alaposan megkérdőjelezhető.

A Vajdaság AT Képviselőháza elnökének szakértői csoportja megállapította, hogy e káros szerződés következményeként a Vajdaságot érő kár elérheti a 450-650 millió eurót, az AT Végrehajtó Tanácsának szakértői csoportja megállapította, hogy a kár semmiképpen sem lesz kevesebb 220 millió eurónál.

A bánáti főútvonal és a Fruška Gora-i terelőút megépítése megtéríthető a Horgos-Požega autópálya koncessziós szerződéséből származó kártil, és mi ehhez ragaszkodunk.

Ilić miniszter kijelentette, hogy ez az ágában sincs megtéríteni Vajdaságnak az okozott kárt. Ezt nem engedhetjük meg, és nem is fogjuk megengedni.

A szomszédos országok tapasztalatai, amelyeknek negatív tapasztalataik voltak az utak rossz koncesszióbaadásával, és ahol a káros szerződéseket fel is bontották a felek, tanulság- és figyelmeztetésként kell szolgálniuk számunkra.

A Vajdasági Szociáldemokrata Liga soha nem volt és nem is lesz az ellen, hogy Szerbiában utak épüljenek, de meg kell találni annak azt a módját, amely pénzügyileg is, technikailag is megfelelő, ez a jelenlegi pedig nem az.

PÁRTFEGYELEM:

Ki merészeli mellőzni Vajdaság polgárai érdekeinek védelmét?

A pártfegyelem azt jelenti, hogy amikor egyes párt tisztségviselők vagy tagok meggyőződésük ellenében cselekszenek, ellentétben azzal, amit a polgároknak megígértek, ellentétben azzal, ami a polgárok javát szolgálja, azért, hogy mind jobban eljuttassanak a párt vagy állami hierarchia képviselőinek, vagy pedig azért, hogy ne essen csorba pártjuk hírnevén.

Hogy mi köze ennek a koncesszióhoz? Például a Demokrata Párt tartományi tisztségviselőinek viselkedése az autótól Horgos és Požega közötti szakaszára vonatkozó koncessziós szerződést illetően. Ez kiváló példa arra, hogy éppen a Belgrád központú párt érdekeit képviselve mellőzik a vajdasági érdekeket, változóan attól függően, hogy az hatalmi vagy ellenzéki pozícióban van.

Bár Božidar Đelić, a szerb kormány alelnöke, válaszolva a Vajdasági Szociáldemokrata Liga képviselőjének a szerb képviselőházban feltett azon kérdésére, hogy milyen módon szándékozza a szerb kormány kárpótolni a vajdaságiakat az említett útszakasz koncessziója miatt, megígérte, hogy Vajdasági az idén visszakap Szerbia költségvetéséből 220 millió eurót, ez még nem történt meg. Nem ez volna az első eset arra, hogy a szerb kormány ily módon átverje a vajdaságiakat, de aggódalomra ad okot a tény, hogy Vajdaság és polgárai érdekeinek mellőzése ellen nem tiltakoznak a Demokrata Párt vajdasági képviselői a szerb képviselőházban. A pártfegyelem ennél mégiscsak fontosabb számukra.

Aleksandra Jerkov

Dragan Đilas, a szerb kormány tárcanélküli minisztere annak idején nagyon erélyesen követelte, hogy az autótól koncessziójáról szóló szerződés napvilágot lásson, hangsúlyozva, hogy senki sem állhat az alkotmány és törvények felett és a polgároknak tudniuk kell minden dinárról, hogy hova kerül, mert azt ők teremtették meg. Meglepetésnek adták az autótól ezen követeléseitől csatlakozva a többi miniszterhez elfogadva, hogy ne jelenjen meg a szerződés teljes szövege, a véletlenül összejárása folytán éppen akkor szűntek meg a tartományi adminisztráció részéről azok a követelések, hogy tájékoztassák Szerbia és Vajdaság polgárait, mire fordítják pénzüket. Jórészt ez is a Demokrata Párt ügyködése volt. Đilas olyan messzire ment, hogy kijelentette, a Vajdaságból tett valamennyi ellenállás kiváló oka a személyes és pártérdekek előtérbe helyezése. Bizonyára elfelejtette, hogy saját pártja is ellenállást tanúsított, ami azonban éppen akkor szűnt meg.

Nyilvánvalóan a szerb kormány arra számít, hogy olcsón megússza Vajdasággal és továbbra is megfosztja érdekeitől egyes vajdasági pártfunkcionáriusok pártfegyelmeinek köszönve. Nem számított azonban arra, hogy a tartományi adminisztrációban jelen van a belgrádi központtal nem rendelkező Vajdasági Szociáldemokrata Liga is, mely mindezt nem fogadja el, és soraiiban vannak olyanok, akik a tisztség és Vajdaság között választva mindig Vajdaságot részesítik előnyben, amit már többször bizonyítottak.

Nyilvánvalóan a szerb kormány arra számít, hogy olcsón megússza Vajdasággal és továbbra is megfosztja érdekeitől egyes vajdasági pártfunkcionáriusok pártfegyelmeinek köszönve. Nem számított azonban arra, hogy a tartományi adminisztrációban jelen van a belgrádi központtal nem rendelkező Vajdasági Szociáldemokrata Liga is, mely mindezt nem fogadja el, és soraiiban vannak olyanok, akik a tisztség és Vajdaság között választva mindig Vajdaságot részesítik előnyben, amit már többször bizonyítottak.

MI CSAK A SAJÁTUNKAT KÖVETELJÜK

Mint derült égből a mennykőcsapások, úgy érkeztek a topolyai községben az elmúlt években a dolgozókhöz a magánosításokról, csődejárástokról, új tulajdonosokról, a gyárak és birtokok eladásáról szóló információk. Tegnap még üzemóriások, bácskai községünk büszkeségei voltak, mint például a Žitokombinat, az Inomag, a Május 1. ÉIK, a Pannónia MTK, a Krivaja RT, sz Umetnost BI, a Živinostok...

Azon ezek mindennapjai, akik nap mint nap a gyáracsarnokokban, az üzemekben, a mezőkön „szorgos vajdasági” módjára igyekeztek megkeresni a mindennapra valót legkedvesebbjeik – a családjuk – számára, átlagosan jó életet biztosítani nekik, egyszerűen megválaszolatlán kérdésektől terhes rémálomkává változtak. A tranzíciós hullám kegyetlenül „eltakarított” maga elől minden addig lényegbevágóan tartott értéket, mint amilyen a szakértelem, az igyekezet, az áldozatkészség, a fejlődés folytonossága, a haladás. Lát létezik ez, felelni fog-e valaha valaki a rossz privatizációért, hogy vehetik el tőlünk még őseink hagyatékát is, mitévők leszünk, hogyan tovább, vége lesz-e egyszer ennek – ez csak néhány kérdés azon számtalanból amelyekre a jogfosztott, ok nélküli megalázott munkanélküliek serege választ szeretne kapni, azok akik most már a saját egük alatt, az ő Vajdaságukban sem rendelkezhetnek azzal, amit teremtettek.

Habár azt mondják az idő mindent meggyógyít, számukra mégisincs orvosság, mert azt készítik, valahol „messze”, valamilyen hatalmi központban, ahol nem tudják hol van Ómoravica, Gunaras, Zentagunaras, Topolya. Meddig fognak még fejni bennünket, kérdezték a napokban a Vajdaság nem fejtőstehen című tribünökön a résztvevők százai, meddig fogunk még számunkra értelmetlen és az élettől oly távoli válaszokat kapni, amelyekből nem lesz új aratás, amelyekből a jószág éhes, a föld parlagon, a lélek egyre kiszípolozottabb marad...

Ki tudja hanyadosor bizonyosodtunk meg arról, hogy a Vajdasági Szociáldemokrata Ligára nagy feladatok várnak. E gabonatermő vidék, e igazi kis Európa polgárainak válaszokat kell adnia mindezekre, és még egy néhány kérdésre. A válaszokon kívül Vajdaságot a jobb élet felé, az Európai Unióba vezető útra kell helyezni. Be kell vezetni és tiszteltetben kell tartani olyan normákat, amelyek majd szavatolják valamennyiünk számára az elégedettséget amiért itt élünk, és az egyenlő esélyeket mindenki számára. A legnagyobb feladat a polgári opció visszaállítása, a középosztály középpontba helyezése életünk minden megnyilvánulásában. Ezt világosan megfogalmaztuk programnyilatkozatainkban, és tartottuk is magunkat hozzá mindig, körmunkszakadtáig. Az erőt, a kedvet és a kitartáshoz oly szükséges akaraterőt azokból a találkozókból merítjük, amelyek olyan emberekkel találkozunk, akik bíznak bennünk, és akik a jövőben is megtisztelnak bennünket bizalmukkal, és ők, mert mi megtartjuk adott szavunkat, egyre többen vannak.

Radovan Radovanović

VAJNASÁGIK, VÁLASSZUNK HELYESEN MÁJUS 11-ÉN!

Vajdasági Szociáldemokrata Liga bátran kiáll Vajdaság összes polgárának szebb és boldogabb jövőéért. Teljes listával fogunk újra szerepelni a tavaszi önkormányzati és tartományi választásokon is, ahol magyarkanizsai, horgosi, martonosi, kispici és a többi ligás jelölt fogja képviselni a vajdasági érdekeket, a község érdekeit, a polgárok akaratát. A listát Horváth Gergely, martonosi lakos, a községi szervezet elnöke, fogja vezetni.

A VSZL színében a tartományi egyéni listán Magyarkanizsa Községben Fazekas Rudolf, 44 éves elektrotechnikus fog szerepelni.

A VSZL tartományi többségi listáján Nikičić Goran 45 éves tanügyi dolgozó képviseli majd pártunkat.

Mindketten elnökségi tagok a községi szervezetben, Nikičić tagja a tartományi főbizottságnak, Fazekas a községi szervezet alelnöke.

A VSZL magyarkanizsai községi szervezete három képviselővel jelen volt a községi képviselő testületben már az előző KKT-ben is, és aktívan munkálkodtak, viszont nagyon gyakran történt meg, hogy a községi - egyébként velünk koalícióban levő - pártok képviselői elvetették a Liga indítványait, egyszerűen leszavazták. Reméljük, hogy most a polgárok még több képviselőt választanak meg a VSZL-ből, és sikerül az akaratunkat és programunkat teljesíteni úgy községi, mint tartományi szinten is.

A Liga községi szervezete a közelmúltban a következő akciókban vett részt:

– Ott voltunk 2007. október 7-én Újvidéken a fasizmus és a nemzeti türelmetlenség elleni megmozduláson

– Tisztítsuk meg Vajdaságot jelmondat alatt községünkben természetvédő akciókat szerveztünk (faültetés a kispici iskola körül, szelektív hulladék gyűjtés a Horgos – Magyarkanizsa regionális út mentén)

– humanitárius segítség (ingyenes uszonna biztosítása a rászoruló gyerekek részére, beteg polgáraink megsegítése stb)

– és a demokratizálódási folyamatok teljes támogatása minden téren.

Nem szabad elfeledni, hogy szervezetünk kezdeményezésére a zentai és adai VSZL tagjaival közösen, több mint 9000 aláírást gyűjtöttünk össze, hogy községeinket visszacsatolják Bácskához. Viszont a 2001-es év alatt nem volt, a megboldogult Đinđić, később pedig a Kostunica kormányában sem, az az erő, hogy ezt a nagyon negatív és buta regionalizációt a mai napig megváltoztassa, vagyis visszaállítsa ezeket a községeket Bácskába.

Továbbra is rendíthetetlenül küzdünk céljainkért: tartományunk további kizsákmányolása ellen, egy jobb, gazdagabb és szebb Vajdaságért és községért.

Májusban a magyarkanizsai község lakosai a választásokra készülnek.

A kampány alatt nyíltan kimondjuk, hogy Vajdaság nem fejlődik, amelyet már évtizedeken át fejnek. Ezt most már megelégeltük, eladtak mindent, amit eladni lehetett, és kihasználva a vajdasági nép jószándékát és hiszékenységét, polgárainkat becsapva, lealázva elszegényítették.

Nagyon fontos, hogy okosan döntsönnek, helyesen felismerjék az eddigi hibákat, válasszonak megfontoltan, ne csak nemzeti alapon gondolkodjon, de ne engedjék hogy továbbra is a belgrádi pártok a 7 %-kal fizessenek ki bennünket! Polgártársak, Vajdaság többet érdemel. Legalább 57 %-ot. A pénztárcájukra, a jobb és minőségesebb megélhetésükre voksoljanak! Ezt csak közös, szilárd vajdasági összefogással tudjuk biztosítani mindannyian: magyarok, szerbek, szlovákok, horvátok, románok, vagyis minden vajdasági nép összefogásával.

Mellékletben a képeken a kanizsai ligások környezetvédő akcióban és Újvidéken.

MENNYIBE KERÜL SZÁMUNKRA A CENTRALIZMUS ÉS AZ AUTONÓMIA ELVESZTÉSE?

Szlovénia bruttó nemzeti jövedelme 1988-ban lakosonként 3.400 dollárt tett ki, Vajdaságban a fent említett tétel 3.100, Szerbiában 2.150 dollár volt. Ma Szlovénia bruttó nemzeti jövedelme lakosonként több mint 20.000 dollár, Horvátországé 8.000, nálunk pedig kevesebb mint 4.000 dollár.

Az 1988. és 2002. közötti, hivatalos statisztikai adatok szerint Vajdaság átlagpolgárának elszegényedése 44%-kal gyorsabb volt mint Szerbia átlagpolgáráé.

Amióta Szerbia átvette a Vajdaság utai feletti illetékességet, a 3.300 kilométernyi regionális utak, főutak 60%-a rossz vagy kifejezetten rossz állapotban van.

Saját eszközökből és külföldi hitelekből, 1970 és 1980 között, Vajdaság kiépítette a Horgos – Belgrád autót egyik oldalát, a Belgrádot a horvát határral összekötő nemzetközi utat, valamint a Becskerek – Újvidék utat. Minden említett kölcsönt teljes egészében visszafizették. A Horgos – Belgrád autótól koncessziós átengedésével Vajdaság a következő 25 évben legalább 450 millió eurót vagy 90.000 új munkahelyet veszít el.

2006. szeptemberének végén a munkanélküliek száma, 2005. ugyanezen időszakához viszonyítva 1,6%-kal növekedett, a tartósan munka nélkül levők száma pedig 3,7%-kal. Vajdaságban több mint 277 ezer munkanélküli van, melyek 51%-a már több mint két éve vár munkára. Ezek közül leginkább veszélyeztetettek a friss diplomás, iskolából kikerült fiatalok.

A 28 évnél fiatalabbak mindössze 30%-a rendelkezik útlevelel, ezek több mint 80%-a soha nem volt külföldön, s közel 70%-a állítja, hogy elhagyná az országot, amennyiben erre lehetősége adódna.

A volt Jugoszlávia idejében, Vajdaság termelte a piaci többlet 64%-át búzából, 73%-át kukoricából, 72%-át cukorrépből, 84%-át napraforgóból és szójából, valamint 47%-át hízó sertésből. Ma már a vajdasági földműves nem tud megélni munkájából, és átlagban 16-19 éves traktort vezet. A mezőgazdaság tönkremenetele kihatott a tudományra, szakmára is, hiszen munkanélküli Vajdaságban több mint 1000 agronómus és majdnem 7000 mezőgazdasági technikus vár munkára.

A 2002-es népszámlálás rámutatott, hogy Vajdaság minden községében negatív a természetes szaporulat aránya, 32 községben volt nagyobb az elhalálozottak száma a születettek számánál. Vajdaságban évente 8.000-rel több az

elhalálozottak száma a születettek számánál, ezek szerint évente egy Karlóca nagyságú településsel leszünk kevesebben. Vajdaságban évente 40.000 magzatelhajást jegyeznek fel, a lakosság átlagéletkora 40 év. Annak ellenére, hogy a „fehér pestis” emelkedő mutatóval bír, Belgrádban senki sem támogatta Vajdaság AT képviselőháza azon indítványát, hogy a terhes nőket 65%-os táppénz helyett teljes személyi jövedelem illesse. Mindezen okokból Vajdaságnak törvényhozó hatalmat kell nyernie.

Vajdaság adóval történő kirablása 2000. október 5-e után is folytatódik. 2002-ben, a Nišbe visszajutott eszközök aránya az Újvidéket illető eszközök kétszerese volt, a Kragujevacra visszajutott eszközök aránya a Szabadkát illető eszközök 7,5-szerese volt.

A 2002-től 2006 végéig, versenytárgyalásokon és árveréseken magánosított vajdasági vállalatok összesen 31 milliárd dinár értékben keltek el. A tartományi költségvetésbe az említett összeg harmada sem érkezett be, annak ellenére, hogy Vajdaságnak, az érvényben levő előírások szerint, az itteni vállalatok eladási hasznából 50 százalék jár.

Vajdaság igen összetett vízügyi rendszeren nyugszik, melyet 280 év alatt teremtettek meg, s Európa legszennyezettebb városai közé tartozik. A 21. században, a vajdasági árvízvédelmi rendszer, karbantartás hiánya miatt, tönkrement, a kétszáz éves Nagy Bácskai csatorna szennyel és szeméttel teli és bűzös, melyet az ökológusok „Európa legnagyobb emésztőgödre”-ként emlegetnek.

1956. és 2006. között, a vajdasági lelőhelyekről körülbelül 45 millió tonna kőolajat nyertek. Az újvidéki NAFTAGAS a legtöbb kőolajat 1983-ban szivattyúzta ki, amikor is 1.303.000 tonnát nyertek. Ilyen arányú termeléssel a teljes Vajdaság 1983-as kőolajfogyasztását kielégítették.

Pancsova már évtizedek óta az ország legszennyezettebb városa, s Európa legszennyezettebb városai közé tartozik. Az ottani lakosokkal, hivatalos statisztikai adatok szerint 2%-kal gyakrabban végeznek daganatos megbetegedések. Az ottani gyermekek, társaikkal sokkal gyakrabban betegednek meg asztmától, bronchitistól.

A VSZL tanácsnokai indítványozták e gondok hosszútávú megoldását, oly módon, hogy kérték a belgrádi NIS Petrol székhelyének Pancsovára való áthelyezését. Csak ily módon maradhat az említett vállalat magánosításából származó pénz Pancsován, s csak így irányítható át a légszennyezettég stratégiai csökkentésének céljaira.

AZ ÉN VAJDASÁGOM SZÍVE

Már sok víz lefolyt a Dunán alámosva talán a Pétervárad vár alapjait is, és sok húr elszakadt már kis tamburánkon azóta, amikor Vajdaságnak még teljes autonómiaja és Balázs Janikája volt.

Valahogy csöndben, észrevétlenül abban a zajban, amit Milošević trombitásai és a szerb patrióták csaptak Kosovo miatt, meg "joghurtforradalomban", 1988 év végén elment Balázs Janika is. A tamburácska elhallgatott, a trombiták felerősödtek, amit sokan a „hazafias kötelesség” teljesítése felhívásának véltek. A trombiták után feldördültek az ágyúk...

Valahol a határ mentén e zajos értelmetlenségben, mint a jobb időkre emlékeztető selyemszál, reszketett a tamburácska a sajátos vajdasági passzív mentalitástól megszokott módon való ellenállásként az akkori „csinadrattára”. A kávézókon kívül megtalálta helyét a színházi termekben is, és ahogy idővel a hadi, és más trombitások is lélegzet nélkül maradtak, a tamburácska mind jobban hallhatóvá vált. A mellre szorított tamburácska által hallható Vajdaság szívverése.

A Vajdasági Szociáldemokrata Liga, melynek szíve mindig is vajdasági, egy különleges CD-vel szeretné bemutatni és felidézni mindazokat a dalokat, melyek

Vajdaság és az itt élő emberek szeretetéről szólnak. E sajátos produkció a Stipan Jaramazović vezette kiváló szabadkai tamburazenekarral, Zoran Mulić közreműködésével jött létre, a nagy tapasztalattal rendelkező Jovan Adamov segítségével Az én Vajdaságom szíve címmel. Tizenkilenc dalt énekel rajta Milan Prunić, Anđelka Govedarević, Saša Petrović, a Batin sentimental bend, Ljubiša Krnić, Danka Ubiparip, Mladen Jovičić és még sokan mások. Vannak köztük rég nem hallott dalok is, mint a Szállás a kis réten, a Duna mellett nőttem fel, de az elmúlt húsz évben születettek is, mint a Jó reggelt Vajdaság, Ébredj Vajdaság, Vajdaság nem eladó. Vannak továbbá újabb dalok is, ilyen az Egészséget Vajdaságnak, Akié vagy, azé nem vagy... A CD-n hallható dalok között több olyan is van, mely az elmúlt 20 évben díjat kapott az Arany tambura fesztiválon.

A CD borítóján egykori és mai képek láthatók Vajdaságról és szimbólumairól. A CD-t ingyen megkapják mindazok, akik szeretnék meghallgatni. A CD elkészítése többhónapi munkát vett igénybe, én már vajdasági utazásom alkalmával meghalgtam, miközben különös lüktetést éreztem körülöttem. Ez a lüktetés az én Vajdaságom szíve volt, amit Janika is biztosan szeretne hallani...

Aleksandar Kravić

POLITIKAI INDÍTTATÁSÚ VANDÁL TÁMADÁS

Kosovó Köztársaság függetlenségének a kikiáltását követően olyan nem kívánatos események láncolata indult el, amely sajnos már vidékünkre, Csókára is begyűrűzött. Február 20-ára virradó éjjel ismeretlen elkövetők az éj leple alatt betörték a Vajdasági Szociáldemokrata Liga helyi szervezetének ablakait és a Rosa albán tulajdonban lévő cukrászda két üzletének a kirakatát. A politikai színezetű incidensekkel kapcsolatban a csókai községvezető Predrag Mijić, községi elnök, Slobodan Čobanov, a VSZL helyi szervezetének elnöke és Radovan Radovanović, a VSZL topolyai köztársasági képviselője tartott sajtóértekezletet. Az eseményekkel kapcsolatban a községi elnök elmondta, hogy:

- Mélységes megdöbbenésemnek kell hangot adnom, hogy a többnemzetiségű és toleranciájáról ismert községünkben ilyen sajnálatos incidensekre került sor. A támadók nem véletlenül választották ki a VSZL irodáját és az albán cukrász boltjait, a vandál cselekedetnek politikai üzenete is van. Sajnos azok, akik az éj leple alatt garázdálkodnak városunkban nem biztos, hogy tudatában vannak cselekedetük súlyának, és ha megkérdeznénk mi vezérelte kezüket, amikor elhajították a követ, nem biztos, hogy értelmes választ tudnának adni. Mert az ilyen cselekedetekre nem létezik épeszű magyarázat. Úgy látszik, egyesek sokat nézik a televíziót, és megpróbálják leutánozni az Újvidéken és Belgrádban történő rendbontásokat, a kulturálatlan viselkedést, és támadást intéznek az amúgy is ingatag demokráciánk ellen. Községi elnökként megígérem, hogy az önkormányzat megtéríti a polgártársainknak okozott kárt – emelte ki a községi elnök nyilatkozatában.

- A sajnálatos események egy részről megleptek bennünket, másrészt viszont várhatóak voltak – fejtegette Slobodan Čobanov, a VSZL helyi szervezetének elnöke. A mi irodánkon kívül más létesítményeket is támadás ért, amelyeknek valamilyen köze van

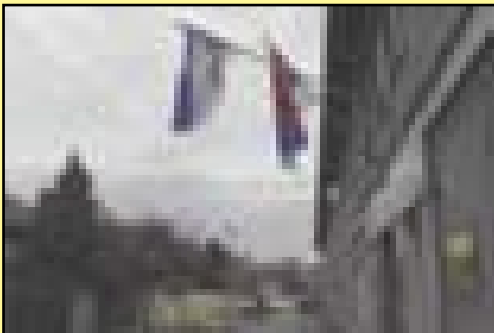
az országban zajló eseményekhez. Egészen biztos vagyok benne, hogy mindezek az események mögött nem szervezett politikai erők állnak, az elkövetők nem a községben politizáló pártokhoz tartoznak, még ha azok a községi képviselő-testületben ellenzéki pozícióban is vannak. A súlyos és kellően el nem ítélhető bűncselekményt olyan téveszméket képviselő fiatalok követhették el, akik lehet, hogy meg sem tudnák mutatni a térképen hol is van Kosovó. A események még inkább meggyőzték a SZLV-t abban az eltökélt törekvésében, hogy ki kell tartanunk abban a programunkban, amelynek célja Európa, a számunkra egyetlen elfogadható és járható út, az Európai Unióba vezető út – mondta Čobanov.

A topolyai Radovan Radovanović, a VSZL köztársasági képviselője hozzászólásában hangsúlyozta, hogy: - a SZLV-nek Vajdaság - szerte vannak irodái, és egyedül Csókán érte támadás a helyi szervezetet. Miért? Sajnos, erre a kérdésre nem tudunk egyértelmű és értelmes, józan feleletet adni. A megtámadott albán cukrászda tulajdonosával elbeszélgetve megdöbbenve tapasztaltam mennyire feldúlta őt és családját a barbár támadás. Joggal kérdezheti önmagától, csakúgy, mint napjainkban Szerbiában még nagyon sokan, hogy mit keres ő itt, ebben az országban. Megbolondult volna a világ? Sajnos mindannyian még élénken emlékezünk a közelmúltra, a kilencvenes évek örületére, amelynek következményeit ma is nyögjük. Meggyőződésem, hogy ebben az országban van annyi demokratikus erő, hogy a normális élet felé forduljunk, a munkájával és életével elégedett polgárok országát szeretnénk kiépíteni, mert Szerbia csak ezen az úton juthat előre Európa felé. Európába csak egyetlen járható út vezet – mondta a SZLV köztársasági képviselője.

G. J.

ÚJRA LOBOG ZENTÁN A VAJDASÁGI ZÁSZLÓ

Zenta, egy békés kisváros a Tiszavidéken, a folyó bácskai oldalán, ahol 1991 – ben kezdődtek el a háborúellenes tüntetések, ahol a vajdasági eszmék, s velük együtt a Vajdasági Szociáldemokrata Liga eszméi is mindig közel álltak az itt élőkhez, a közelmúltban két nagy igazságtalanságot élt át. Az egyik igazságtalanságot, ami minden Zentainak a mai napig nagyon fáj, idegenek követték el. Név szerint, ezt a bácskai várost Milošević és Šešelj törvényei alapján az Észak – Bánáti körzethez csatolták. E tettel lényegében átköltöztettek bennünket Bácskából Bánátba, Magyarokországra és Adával együtt. Hiába van mögöttünk október ötödike, hiába van "demokratikus"

miniszterünk, akinek a tárcájához tartozik az ügy, hiába kaptuk az üres ígéreteket, sajnálatunkra, mai napig nem sikerült elérnünk, hogy Zentát visszacsatolják Bácskához. A másik igazságtalanságot, mely a zentaiaknak talán még jobban fáj, éppen zentaiak követték el, pontosabban a községi hatalom, melyet a VMSZ, G17+ és a Vajdasági Párt alkot. Miloševićnek és Šešeljnek sikerült elérnie, hogy Zenta bánáti város legyen, a helyi hatalom viszont még azt sem engedi, hogy vajdasági város legyen. A helyi hatalom szegényteljes viszonyulását a vajdasági szimbólumokhoz csak az olyan városokhoz tudjuk hasonlítani, ahol kényszerigazgatást vezettek be, vagy ahol radikálisok gyakorolják a hatalmat. A tény, hogy a zentai hatalom nem volt hajlandó tartományunk zászlaját kítűzni a községi alapítású intézmények épületeire, rákényszerítette a VSZL Ifjúsági Szervezetét, hogy harcoljon a vajdasági zászlóért.

E hosszú harc folyamán a Vajdasági Szociáldemokrata Liga Zentai Ifjúsági Szervezete múlt év júliusában végrehajtott egy akciót, mely a "Zászló nélkül nincs Vajdaság sem" nevet viselte. Célja az volt, hogy támogató aláírásokat gyűjtsünk, és az aktuális helyi hatalomtól követelhesük, hogy függesszék ki a vajdasági jelképeket a zentai intézményekre. A háromhetes akcióban 1500 polgár biztosított bennünket támogatá-

sáról aláírásával. Az aláírásokat 2007.07.11 -én átadtuk Juhász Attilának (VMSZ), Zenta polgármesterének, aki akkor a médiák jelenlétében ígéretet tett, hogy a legrövidebb időn belül kítűzi a zászlót községünkben. Mint utólag kiderült, e kijelentés csak egy újabb hazugság volt, ugyanis számunkra is érthetetlen okból a polgármester nem szeretné látni a vajdasági zászlót városunkban, pedig a párt, melynek ő is tagja, vele együtt támogatta a határozatot a vajdasági parlamentben.

Mindez csak az első csata volt a háborúban. Mivel láttuk, hogy az akciónk süket fülekre talált polgármesterünknel, a Liga Ifjúsága tiltakozó levelet küldött minden egyes zentai alapítású közintézmény és közvállalat igazgatójának, melyben kértük az intézményvezetőket, mint felelős személyeket, hogy tartsák tiszteletben Vajdaság AT Képviselőházának zászlóról hozott határozatát, valamint az Új Szerbiai Alkotmányt is, mely e szimbólumok használatának jogát ugyancsak előlítja. Kérdeztük, kit zavar Zentán a vajdasági zászló és ki nem szeretné Vajdaságot Zentán és Zentát Vajdaságban.

Fél évnek kellett eltelnie, hogy Zentán loboghassanak a vajdasági zászlók. Egyes igazgatók ugyanis belátták, hogy e zászlónak kint a helye az általuk vezetett intézményeken. Kérjük azokat az intézményvezető párttársaikat is, akik még nem látták be a vajdasági jelkép használatának szükségességét, hogy ezt mielőbb tegyék meg. Akkor már nem marad más hátra, minthogy végül a zentai hatalom is, melyet olyan pártok alkotnak, melyek "állítólag" támogatják Vajdaság teljes körű autonómiáját, meghallgassa a saját polgárait, és felfogja végre, hogy Zenta Vajdaságban van, Vajdaság pedig Zentán. Csak így tudjuk kiharcolni, hogy városunkat mielőbb visszacsatolják Bácskához, ahová tartozik és ahol mindig is volt.

A Vajdasági Szociáldemokrata Liga zentai Ifjúsági Szervezete ezúton is szeretné megköszönni minden polgártársának a segítséget, melyet nyújtottak ebben a harcban, és felkérünk minden Zentait, hogy tartsanak ki mellettünk, az európai, polgári és vajdasági eszmék mellett.

Vajdasági Szociáldemokrata Liga
zentai Ifjúsági Szervezete